

รูปแบบการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร*

THE MANAGEMENT PATTERN OF VIRTUE PHICHIT PROVINCE MODEL

พระครูพิสุทธิปัญญาวิวัฒน์ (ณพนธ์ กิตติปัญญา), พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกร), พระปลัดระพิน พุทธิสารโ
Phrakhruphisutthipanyaphiwat, Phraudomsittinayok (Kampol Kunangkaro), Phrapalad Raphin Buddhisaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: tasanapol.khem@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการบริหารปัจจัยที่ส่งผลกระทบ และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเรียนรู้ต้นแบบคุณธรรมของจังหวัดพิจิตร

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตรพบว่ามี ความต่าง กันหลายด้าน วัดเป็นแหล่งกำเนิดศีลธรรม โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมเพื่อสร้างคน ที่เก่งและดี โรงพยาบาลเน้นการบริหารจัดการที่ใส่ใจในหน้าที่เพื่อรักษาคนป่วย พร้อมต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีงามอยู่ในระดับคุณภาพน่าชื่นชม 2. การบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตรพบว่า ใช้หลักการบริหารจัดการได้ดี ตามแผนแม่บทของจังหวัดคุณธรรม 3. รูปแบบการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตรได้รับการยกระดับเป็นจังหวัดคุณธรรมต้นแบบ และนำร่อง เป็นโมเดลให้กับจังหวัดอื่นๆ เพื่อมาศึกษาดูงาน ได้พบว่าองค์ความรู้ 4 ด้าน คือ (1) ผู้นำมีศักยภาพย่อมสร้างองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ (2) ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือเป็นปัจจัยให้เกิดการยอมรับ (3) องค์คุณธรรมความรู้ย่อมเกิดขึ้นได้เมื่อลงมือปฏิบัติงาน (4) ความสำเร็จที่ได้ คือการบริหารจัดการองค์กรคุณธรรมต้นแบบ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; องค์กรคุณธรรม; จังหวัดคุณธรรม

*Received July 12, 2021; Revised July 31, 2021; Accepted July 31, 2021

Abstract

This research aimed to study and analyze the general condition, study the factors affecting and present the model of virtue provincial management, morality model of Phichit Province conducted by a qualitative research. Data were collected from key informants by in-depth-interviewing and from participants in focus group discussion to analyze data and synthesize data to learn the model of virtue province of Phichit Province.

The results showed that 1. General conditions of the management of virtue province of Phichit Province were very different. The monasteries are the source of morality. Schools provide education and training to create talented and good people. The hospitals emphasize management that care about the duty to treat the sick persons and ready to have a good image at the level of admirable quality. 2. The provincial administration of Phichit Province's morality model was found that excellent management principles According to the master plan of the moral provincial province. 3. The model of provincial management of the moral provincial model of Phichit Province has been upgraded to the provincial moral provincial model and piloted as a model for other provinces. to come to study. It was found that the body of knowledge in 4 areas is 1. A leader with a vision can creates a model of moral organization. 2. Image of credibility is a factor for acceptance. 3. Morality and knowledge can arise when doing work. 4. The success gained is the management of a model virtue province.

Keywords: Management, Moral Organization, Moral Province.

บทนำ

จังหวัดคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564) เป็นแนวคิดที่ถูกขับเคลื่อนรณรงค์ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาชาติ 20 ปี กระตุ้นให้เกิดการรณรงค์และขับเคลื่อนคุณธรรมสู่ชุมชนและสังคมในภาพกว้าง และมีจังหวัดต่างๆ เข้าร่วมโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ความบกพร่องทางศีลธรรม โดยขับเคลื่อนคุณธรรมสู่จังหวัดพิจิตรจึงเป็นจังหวัดคุณธรรมนำร่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาต้นแบบด้วยรูปแบบการเพิ่มคนดี เครือข่ายดี องค์กรดี ชุมชนดี ให้กลับบ้านเมือง เน้นทำทันที ด้วยความร่วมมือร่วมใจของคนในสังคม โดยการผสมผสานกระบวนการทำแผนของ

ส่วนราชการ โดยมีเป้าหมายระยะยาว คือคนพิจิตรมีความสุขบนพื้นฐานแห่งความดี มีเป้าหมายระยะสั้นคือ จังหวัดพิจิตร ต้องมีเครือข่ายคุณธรรมครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีเครือข่าย 13 เครือข่าย ครอบคลุมเกือบทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน เอกชน ที่รับแนวทางและนโยบายมาสู่การขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม ซึ่งมีการขับเคลื่อนทั้งในส่วนของการทำให้เกิดเครือข่ายภายใต้แนวทางโรงเรียน (สิทธิศักดิ์ แก้วทา และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน, 2555) สาธารณสุข เกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักสื่อสารมวลชน ผู้สูงอายุ องค์กรชุมชน เครือข่ายผู้พิการ เครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรม เครือข่ายอำเภอ และเครือข่ายส่วนราชการ ภายใต้แนวคิด "คุณธรรม" จากแนวทางการขับเคลื่อน คุณธรรมของจังหวัดพิจิตร ซึ่งได้เน้นการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรชุมชนอำเภอ และจังหวัดคุณธรรมภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ.2559 ถึง พ.ศ. 2564 มีคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีหน่วยงานองค์กรภาคีเครือข่าย ร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน การทำงานจังหวัดคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2559; พยงค์ อัครพิชัยนธ์ และคณะ, 2561; พระอลงกรณ์ กนต์วงษ์, 2564, พระครูพิศิษฐ์ไพฑูรย์ประชาณและคณะ, 2564; พระอนุวัฒน์ อภิวิฑูโน, 2564)

สังคมไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจนำไปสู่สังคมที่ล่มสลายเนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาจากความยากจนและด้อยโอกาสทั้งที่มีมาแต่กำเนิด หรือ ผลสืบเนื่องมาจากครอบครัวหรือสังคม และปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ การติดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท การฆ่าตัวตาย เล่นการพนัน ติดเกม อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงสื่อลามกอนาจารหรือสื่อที่แสดงอารมณ์รุนแรง และการขับรถเร็ว เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวมาเกิดจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งไม่มีใครปฏิเสธว่าคุณธรรม จริยธรรม คือสิ่งที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันในตัวของคนทุกคนเป็นวัคซีนที่จะเพิ่มความเข้มแข็งให้กับคน โดยสร้างคนให้มีคุณภาพ การสอนคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่ถูกละเลยมานานโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนนำเงื่อนไขด้านคุณธรรม จริยธรรมไปปฏิบัติ ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน เป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องต้องร่วมมือร่วมใจช่วยกันดำเนินการพัฒนาทั้งระบบในโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลจากเอกสารทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นกลุ่มพระสังฆาธิการ ข้าราชการ จำนวน 30 รูป คน เพื่อการสัมภาษณ์ประเด็นเนื้อหาเชิงลึกเพื่อทำการศึกษาวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของคณะสงฆ์จังหวัดพิจิตร โดยมีเครื่องมือในการวิจัย 2 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์จะใช้ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ การจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของคณะสงฆ์จังหวัดพิจิตร โดยใช้เทคนิค 6'Cs ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาด้านพื้นที่ไว้ คือ วัดท่าหลวง โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม และโรงพยาบาลบางมูลนาก

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมจังหวัดพิจิตร

การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมในเขตพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎี SWOT มาทำการศึกษาวิเคราะห์ ประมวลองค์ความรู้ในพื้นที่ที่ต้องการการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้พื้นฐานในการที่จะเป็นพื้นที่บริหารจัดการด้วยคุณธรรมนั้นมีบริบทต่างๆ เข้ามาเชื่อมโยง เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้การบริหารจัดการด้วยองค์ธรรมแล้วจะมีคุณค่าส่งผลต่อการศึกษา 4 ด้านด้วย SWOT Analysis คือ ด้านจุดแข็ง ด้านจุดอ่อน ด้านโอกาส และด้านอุปสรรคปัญหา โดยจะได้แสดงข้อมูลในแต่ละพื้นที่ คือ

1) วัดท่าหลวง พระอารามหลวง

พบว่า ด้าน จุดแข็ง Strengths ของวัดท่าหลวงนั้น ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยภายในขององค์กรที่มีศักยภาพ มีความสามารถ เป็นจุดเด่น จุดแข็งด้านต่าง 1. เป็นพระอารามหลวง 2. เป็นศูนย์รวมใจของคนจังหวัดพิจิตร 3. เป็นศูนย์ราชการงานคณะสงฆ์จังหวัดพิจิตร 4. เป็นวัดสำคัญทางประวัติศาสตร์ 5. เป็นวัดที่สถิตอยู่ของผู้นำคณะสงฆ์จังหวัดหลายระดับชั้น 6. เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมประเพณีของเมืองพิจิตร 7. เป็นวัดที่มีทรัพยากรทางคณะสงฆ์มาก 8. เป็นวัดที่มีทุนด้านคุณธรรมสูงคือมีพระมหาเถระผู้ใหญ่มีชื่อเสียง สมณศักดิ์ชั้นสูง 9. เป็นวัดที่มีพระพุทธรูปศักดิ์ คือหลวงพ่อพะ 10. เป็นวัดที่มีพระผู้นำที่เข้มแข็งนำสร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน สร้างมหาวิทยาลัยสงฆ์ เหล่านี้คือ จุดแข็ง ของวัดท่าหลวงที่เป็นพลังสำคัญอย่างยิ่งด้านคุณธรรม

ด้านจุดอ่อน Weaknesses ข้อด้อยหรือจุดอ่อนนั้น วัดท่าหลวง จากการที่ได้ทำการศึกษาวิจัยนั้น 1. ผู้นำ ผู้ปกครอง ยังมีแนวคิดไม่ค่อยไปในทิศทางเดียวกัน 2. บุคลากร ในงานขององค์กรคณะสงฆ์บางส่วนยังไม่เพียงพอ 3. ศักยภาพบุคลากร ยังไม่สมบูรณ์ตามแบบคณะสงฆ์ต้องการ 4. พระภิกษุสามเณรรุ่นใหม่ ยังพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ จากการวิจัยข้อมูลเชิงลึกดังกล่าว พบจุดอ่อนอันที่เป็นผลกระทบต่องค์กร และต้องการการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป เพื่อให้การรักษาพระพุทธศาสนาและสังคมต้นแบบ

ด้านปัจจัยภายนอก ที่ช่องทางหรือโอกาสก้าวหน้าเจริญเติบโต ของวัดท่าหลวงนั้น คือด้านโอกาส Opportunities อันเป็นปัจจัยเชิงบวกที่จะสามารถจัดสร้าง พัฒนาโครงการต่างๆ ได้ในอนาคต การศึกษาวิจัยพบ 1. อยู่กลางชุมชนเมือง สามารถเข้าถึงทุกมิติของสังคมเมือง 2. มีสถานที่ และอุปกรณ์เทคโนโลยีพร้อม 3. เป็นศูนย์อำนาจของคณะสงฆ์ระดับผู้บริหารจังหวัดพิจิตร 4. เป็นศูนย์ประชุมของคณะสงฆ์จังหวัดพิจิตร 5. เป็นสถานที่ที่มีแหล่งทุน สนับสนุน 6. เป็นสถานสงเคราะห์ ช่วยเหลือครอบครัวประสบภัยพิบัติด้านต่าง ๆ ของจังหวัด 7. สามารถจัดกิจกรรม โครงการต่างๆ ได้ดี จากการวิจัยข้อมูลเชิงลึกนั้น พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านโอกาสของวัดท่าหลวง ซึ่งต้องการช่องทางการพัฒนานั้น ถือว่ามีความเป็นไปได้สูง เพราะเหตุปัจจัยเกื้อกูลจำนวนมาก มีผลกระทบต่อการพัฒนาเพิ่มศักยภาพประสิทธิภาพอย่างแน่นอน

ด้านปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นประเด็นด้านปัญหาอุปสรรค Threats ที่สำคัญของของวัดท่าหลวงนั้น การศึกษาวิจัยพบ 1. การจราจร หนาแน่น ถนนคับแคบ 2. ความหลากหลายบุคคลที่มีแนวคิดแตกต่างกัน 3. มีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอกับกิจกรรมภายในวัด และนอกวัด 4. มีการแย่งชิงพื้นที่ความคิด แนวร่วมเชิงสังคมการเมืองจากการศึกษาวิจัย

ข้อมูลแล้ว ปัญหาอุปสรรคของวัดท่าหลวงนั้น ก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งก็เป็นประเด็นทำให้ภารกิจ
การทำงานต่างๆ ที่ถูกจัดขึ้น ย่อมมีปัจจัยเชิงลบ ยังต้องรอการแก้ไขปรับปรุงกันไป

2) โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม

พบว่า ด้าน จุดแข็ง Strengths ของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมซึ่งเป็นเหตุ
ปัจจัยภายในขององค์กรที่มีศักยภาพ มีความสามารถ เป็นจุดเด่น จุดแข็งด้านต่างๆ นั้น มี
3 ประเด็นสาร คือ 1. เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ มีนักเรียนจำนวนมาก 2. เป็น
โรงเรียนต้นแบบ ในหลายโครงการของจังหวัดพิจิตร 3. โรงเรียนเป็นสถานที่ผลิตนักเรียน
ให้เกิดความรู้ อุดมการณ์ เชิงสร้างสรรค์พัฒนา ซึ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กรของโรงเรียนบาง
มูลนากภูมิวิทยาคม ที่เป็นสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบด้านคุณธรรม เป็นที่รู้จักได้รับการ
ยอมรับ ได้ถูกประเมินผลงานมามากแล้ว มีศักยภาพในการพัฒนาองค์กรด้วยตัวเองสูงมาก

ด้านจุดอ่อน Weaknesses ข้อด้อยหรือจุดอ่อนนั้น โรงเรียนบางมูลนากภูมิ
วิทยาคม จากการที่ได้ทำการศึกษาวิจัยนั้น พบ 3 ประเด็นเนื้อหาสาระ คือ 1. ด้านบุคลากร
มีการถ่ายโอนโยกย้าย การบริหารจัดการไม่ต่อเนื่อง 2. ปัจจัยเชิงอำนาจในการฝาก
ลูกหลาน เข้าโรงเรียนยังมีอยู่ 3. ด้านนักเรียนมีพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย
ข้อมูลเชิงลึกนั้น พบว่าปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยานั้น ยัง
ต้องการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ก็ถือว่าข้อมูลนี้ตรงไปตรงมา เพื่อประโยชน์ในการวางแผน
งาน แก้ไขพัฒนาต่อ มีผลกระทบต่อการพัฒนาเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถขององค์กร

ด้านโอกาส Opportunities อันเป็นปัจจัยเชิงบวกที่จะสามารถจัดสร้าง พัฒนา
โครงการต่างๆ ได้ในอนาคต การศึกษาวิจัยพบ 3 ประเด็นเนื้อหาสาระ คือ 1. เป็น
สถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากภาคประชาชนทั่วไป 2. เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานได้รับ
การสนับสนุนจากภาครัฐ 3. เป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงคุณธรรมของ
จังหวัด จากการวิจัยข้อมูลเชิงลึกนั้น พบว่าปัจจัยภายนอกด้านโอกาสหรือช่องทางของ
โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ซึ่งต้องการช่องทางการพัฒนาโครงการต่างๆ ของภาครัฐ
หรือขององค์กรเอง ก็ถือว่ามีความเป็นไปได้สูง เพราะเหตุปัจจัยเกื้อกูล มีผลกระทบต่อการ
พัฒนาเพิ่มศักยภาพ เพราะเป็นสถานที่ศูนย์การเรียนรู้เชิงคุณธรรมของจังหวัดพิจิตรอยู่แล้ว

ด้านปัญหาอุปสรรค Threats ที่สำคัญของของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมนั้น
การศึกษาวิจัยพบ 3 ประเด็นเนื้อหา คือ 1. ตั้งอยู่ในย่านชุมชน มีตลาดร้านค้า มีประชากร
สัญจรไปมา ก็อยู่ท่ามกลางความหนาแน่น 2. ปัญหายาเสพติด ซึ่งก็เป็นปัญหาพื้นฐานเชิง
สังคมมีผลกระทบต่อนักเรียน 3. เรื่องอาคาร สถานที่ ห้องเรียน อุปกรณ์อื่นๆ ที่มีเพื่อ
การให้ใช้สอยของนักเรียนนั้น บางที่ไม่พร้อมเท่าที่ควร จากการศึกษาวิจัยข้อมูลแล้ว
ปัญหาอุปสรรคของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมนั้น ยังต้องรอการแก้ไข ก็เป็นปัญหาที่
ต้องพัฒนาระบบสังคมเชิงรวมด้วย ก็เป็นปัจจัยที่ยากลำบากต่อการแก้ไข เพราะเป็นปัจจัย

ภายนอกองค์กรของโรงเรียน ก็ต้องปกป้ององค์กร มิใช่เสื่อมเสียด้วยวิธีการต่างๆ ที่อิงอาศัยกันร่วมมือกันหลายฝ่าย

สรุปได้ว่า เมื่อมองโดยภาพรวม การศึกษาด้วย SWOT Analysis พบปัจจัยภายในที่สำคัญเชิงบวกนั้นเท่ากันกับปัจจัยภายในเชิงลบ ก็ถือว่าเป็นปัจจัยให้องค์กรพัฒนาศักยภาพได้ ไม่ได้แบกรับภาระหนักมาก เมื่อดูปัจจัยภายนอกนั้น ก็มีปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยภายนอกเชิงลบ ก็พอๆ กัน ดังนั้น โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ซึ่งเป็นพื้นที่สถานศึกษา ที่มีความสำคัญในด้านผลิตประชากรให้มีความรู้ มีความสามารถ การดำรงชีพในสังคม ในการประกอบสัมมาชีพ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประองตอง สมานสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน อิงอาศัยกันอย่างมิตรไมตรี สิ่งนี้เริ่มต้นที่โรงเรียนทั้งนั้น จึงต้องอาศัยการพัฒนาบริหารจัดการด้วยคุณธรรม และที่น่ายกย่อง สามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงคุณธรรมย่อมเป็นต้นแบบของสังคม อย่างมีผลลัพธ์อันเป็นยอมรับทั่วไป พร้อมกันนั้น การศึกษาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ก็จะสามารถนำไปวางแผนพัฒนาเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบต่อไปได้

3) โรงพยาบาลบางมูลนาก

พบว่า ด้าน จุดแข็ง Strengths ของโรงพยาบาลบางมูลนาก ซึ่งเป็นจุดเด่นประเด็นสำคัญนั้น ถือว่าเป็นเหตุปัจจัยภายในขององค์กรที่มีศักยภาพ มีความสามารถ เป็นจุดเด่นจุดแข็งด้านต่าง ๆ นั้น มี 3 ประเด็นสาระด้วยกันคือ 1. เป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอบางมูลนาก ที่ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาใช้บริการให้การยอมรับ ประทับใจ ในน้ำใจไมตรีของเจ้าหน้าที่ 2. เป็นโรงพยาบาลที่มีเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารเข้มแข็ง 3. เป็นโรงพยาบาลที่มีการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเพื่อการให้บริการแก่ประชาชน จุดเด่นทั้ง 3 ประการนี้ เป็นปัจจัยภายในองค์กรของโรงพยาบาลบางมูลนาก ซึ่งทางโรงพยาบาลเน้นการบริการให้กับคนไข้ ผู้ป่วย และญาติของผู้ป่วยให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจ ด้านคุณธรรม เป็นที่รู้จักได้รับการยอมรับ พร้อมกันนั้น ก็มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพ ในการพัฒนาองค์กรด้วยตัวเอง

ด้านจุดอ่อน Weaknesses ข้อด้อยหรือจุดอ่อนนั้น โรงพยาบาลบางมูลนาก จากการทำการศึกษาวิจัยนั้น พบ 3 ประเด็นเนื้อหาสาระ คือ 1. ด้านบุคลากรของทางโรงพยาบาลนั้น ยังถือว่าไม่เพียงพอแก่การให้บริการแก่ประชาชน 2. ค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลนั้น ยังถือว่าสูงมาก ด้วยการใช้บริการที่ต้องอาศัยบุคลากร 3. เจ้าหน้าที่บุคลากรของโรงพยาบาล บางส่วนต้องการพัฒนาศักยภาพ ก็มีการเปลี่ยนถ่าย เข้ารับการอบรม เข้าศึกษาต่อ เพื่อให้รู้เข้าใจ จากการวิจัยข้อมูลเชิงลึกนั้น พบว่าปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นจุดอ่อนของโรงพยาบาลนั้น ยังต้องการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงยังพบอยู่ เห็นอยู่ ก็ถือว่า

ข้อมูลนี้ตรงไปตรงมา เพื่อประโยชน์ในการวางแผนงาน แก่ไขพัฒนาต่อ มีผลกระทบต่อการพัฒนาเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถขององค์กร

ด้านโอกาส Opportunities อันเป็นปัจจัยเชิงบวกที่จะสามารถจัดสร้าง พัฒนา โครงการต่าง ๆ ได้ในอนาคต การศึกษาวิจัยพบ 3 ประเด็นเนื้อหาสาระ คือ 1. เป็นสถานที่ที่บุคคลทั่วไปให้การยอมรับ เชื่อมั่นในการรักษาดูแล 2. โรงพยาบาลนั้นอยู่ใกล้แห่งชุมชน ไม่ได้อยู่ในสถานที่แออัด ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี 3. โรงพยาบาลบางมูลนาก ยังได้รับโอกาสอันดีจากผู้ใหญ่ใจดี ที่ท่านเป็นคนบางมูลนากเจริญเติบโตในหน้าที่การงานแล้ว ท่านหวังความเจริญรุ่งเรืองให้กับประชาชนคนบางมูลนาก จากการวิจัยข้อมูลเชิงลึกนั้นพบว่าปัจจัยภายนอกด้านโอกาสหรือช่องทางของโรงพยาบาลบางมูลนาก ซึ่งต้องการช่องทางการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ หรือขององค์กรเอง ก็ถือว่ามีความเป็นไปได้สูง เพราะเหตุปัจจัยเกื้อกูล มีผลกระทบต่อการพัฒนาเพิ่มศักยภาพ เพราะเป็นสถานที่ให้บริการด้านการดูแล ตรวจรักษาสุขภาพร่างกาย รักษาคนไข้ ซึ่งต้องได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการอย่างสูง

ด้านปัญหาอุปสรรค Threats ที่สำคัญของของโรงพยาบาลบางมูลนากนั้น การศึกษาวิจัยพบ 3 ประเด็นเนื้อหา คือ 1. ด้านการให้บริการ บุคลากรของโรงพยาบาล บางครั้งก็ต้องรับกระทบอารมณ์ไม่ดีของคนไข้ที่เข้ามาใช้บริการ ทั้งด้านพฤติกรรมทางกาย ทางวาจาที่มีท่าที่ไม่เหมาะสม 2. ด้านการให้บริการ และรับบริการ บางทีการสื่อสาร บางอย่างไม่สามารถสื่อให้ตรงกัน 3. ความเหลื่อมล้ำเชิงสังคม ก็มีผู้คนที่เข้ามาใช้บริการทุกระดับ ผู้ที่มีรายได้น้อย หรือผู้ที่ต้องพึ่งพารัฐอย่างเดียว ในคราวที่มาพร้อม ๆ กัน บุคลากรที่จะให้บริการไม่พอ จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลแล้ว ปัญหาอุปสรรคของโรงพยาบาลนั้น ยังต้องรอการแก้ไข ปรับปรุงปัจจัยภายนอก ซึ่งก็ยากแก่การดูแลพัฒนา ระบบการบ่มเพาะอุปนิสัยจิตใจคนสังคมเชิงรวมด้วยไม่เท่ากัน ก็เป็นปัจจัยที่ยากลำบากต่อการแก้ไข เพราะเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรของโรงพยาบาล ก็มีการประสานความร่วมมือจากองค์กรภายนอกมาร่วมกันต้องอาศัยกันร่วมมือกันหลากหลาย เพื่อให้เกิดเป็นองค์กรร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต

สรุปได้ว่า เมื่อมองโดยภาพรวม การศึกษาด้วย SWOT Analysis พบปัจจัยภายในที่สำคัญเชิงบวกนั้นเท่ากันกับปัจจัยภายในเชิงลบ ก็ถือว่าเป็นปัจจัยให้องค์กรพัฒนา ศักยภาพได้ ไม่ได้แบกรับภาระหนักมาก เมื่อดูปัจจัยภายนอกนั้น ก็มีปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยภายนอกเชิงลบ ก็พอ ๆ กัน ดังนั้น โรงพยาบาลบางมูลนาก ซึ่งเป็นพื้นที่สถานพยาบาลรักษาผู้ป่วย ที่มีความสำคัญในการให้บริการตรวจรักษาคนไข้ ดูแลผู้ป่วย ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุ ต้องการเยี่ยมารักษาดูแลชีวิตอย่างธรรมดา และแบบเร่งด่วน เพราะเสี่ยงต่อชีวิต ดังนั้นบุคลากรเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลต้องพร้อม 24 ชั่วโมง แต่

ด้วยศักยภาพขององค์กรก็สามารถพัฒนาองค์กรรวม โดยอาศัยการพัฒนาบริหารจัดการด้วย คุณธรรม และที่น่ายกย่อง คือสามารถให้บริการแบบมิตรภาพ แบบญาติพี่น้องกับ ประชาชนทั่วไปเป็นที่ยอมรับใกล้ไกล ก็เข้ามารับบริการกันด้วยน้ำใจกันตลอด ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ก็จะสามารถนำไปวางแผนพัฒนาเป็นองค์กร คุณธรรมต้นแบบได้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบจังหวัดพิจิตร

การบริหารจัดการที่จะมีผลสำคัญที่ยอดเยี่ยม ได้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ ต้องการ ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ อันได้แก่องค์ความรู้ที่ทรงอิทธิพล ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาทฤษฎีที่ทรงคุณค่า อันเหมาะสมกับการวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่ ต้นจนจบกระบวนการ จึงใช้ทฤษฎี PDCA ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีผล ต่อการบริหารของจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร ที่เป็นวงจรการบริหารงาน คุณภาพใช้ในการควบคุมและพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง PDCA ทั้งสี่ขั้นตอนเป็น กระบวนการ เพื่อให้องค์กรสามารถบริหารความเปลี่ยนแปลงได้อย่างประสบความสำเร็จ ดังจะได้แสดงผลสรุปรวมข้อมูลของ 3 พื้นที่ คือ 1) วัดท่าหลวง พระอารามหลวง 2) โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม 3) โรงพยาบาลบางมูลนาก

รูปแบบการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตร

การส่งเสริมรูปแบบพัฒนาการบริหารจังหวัดคุณธรรมนั้น จังหวัดพิจิตรได้มีการ เริ่มการส่งเสริมพัฒนาตามยุทธวิธีของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2559 - 2564 จากการศึกษาวิจัยในการใช้คุณธรรมไปพัฒนาการบริหารจัดการ ได้พบองค์ความรู้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ มีประเด็นองค์ความรู้ แนวคิด ที่สอดคล้องกับกัน ซึ่ง จะได้เรียงลำดับเนื้อหาไปตาม ตัวชี้วัดของแผนแม่บท ได้พบองค์ความรู้ต่างๆ 10 ประเด็น 3 ระดับ คือ

การประเมินระดับที่ 1 จังหวัดคุณธรรม ประกอบด้วย

1. ประกาศข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรม
2. คุณธรรมเป้าหมายและจัดทำแผนจังหวัดคุณธรรม
3. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจากภาคีเครือข่าย
4. การถ่ายทอดภารกิจส่งเสริมคุณธรรมสู่ระดับอำเภอ

การประเมินระดับที่ 2 จังหวัดคุณธรรม ประกอบด้วย

5. ดำเนินงานตามเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ”
6. วางแผนขับเคลื่อนและบรรจุเป็นยุทธศาสตร์แบบบูรณาการทุกภาคส่วน
7. มีการยกย่อง เชิดชู บุคคล ชุมชน องค์กร อำเภอคุณธรรม

การประเมินระดับที่ 3 จังหวัดคุณธรรมต้นแบบ ประกอบด้วย

8. ผลสำเร็จจังหวัดคุณธรรมในทุกมิติและการขับเคลื่อน 4 คุณธรรม
9. การเพิ่มประเด็นคุณธรรมในมิติศาสนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและอื่น ๆ
10. องค์ความรู้ การพัฒนาคุณธรรม ภาควิชาเครือข่าย วิทยากร แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

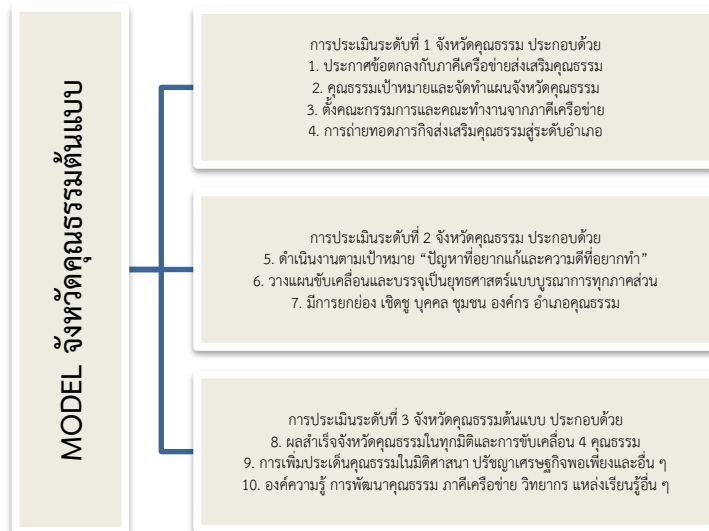
สรุปได้ว่าการประมวลองค์ความรู้ที่ใช้สำเร็จมาแล้วนั้น เป็นตัวตอบวัตถุประสงค์ความต้องการของการพัฒนาองค์กรคุณธรรมที่หลายภาคส่วนร่วมกันระดมสรรพกำลังความคิด เรียวแรง บุคคล ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่เพื่อสรุปภาพรวมทั้งหมด ไว้เป็นเอกสารหลักฐานที่ปรากฏเฉพาะความจริง เทียงตรง ข้อมูลที่แม่นยำ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าการวางแผน โครงการต่าง ๆ เพื่อสนองนโยบายคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์กรคุณธรรมนั้นได้ผลสำคัญหรืออยู่ในระดับใด และสิ่งที่จะนำไปพัฒนาต่อยอดต่อ ๆ ไปนั้นมีอะไรบ้าง รวมถึงบริบท สภาพสิ่งแวดล้อมทั้งวัตถุ หลักฐาน พยาน กิจกรรมโครงการ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยแวดล้อม รวมให้ได้ทั้งหมด แล้วประมวลผลนำเสนอแบบครบถ้วน แบบสรุปย่อ เป็นสิ่งที่เก็บรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ผ่านกิจกรรมขององค์กรนั้นมาจริง ประสบความสำเร็จแล้ว บันทึกถ่ายทอดต่อไปสู่สังคม

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรมต้นแบบของจังหวัดพิจิตรนั้น ประกอบด้วยการประกาศข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรม การกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและจัดทำแผนจังหวัดคุณธรรม การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจากภาคีเครือข่าย การถ่ายทอดภารกิจส่งเสริมคุณธรรมสู่ระดับอำเภอ การดำเนินงานตามเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ” การวางแผนขับเคลื่อนและบรรจุเป็นยุทธศาสตร์แบบบูรณาการทุกภาคส่วน การยกย่อง เชิดชู บุคคล ชุมชน องค์กร อำเภอคุณธรรม การประเมินระดับที่ 3 จังหวัดคุณธรรมต้นแบบ ผลสำเร็จจังหวัดคุณธรรมในทุกมิติและการขับเคลื่อน 4 คุณธรรม การเพิ่มประเด็นคุณธรรมในมิติศาสนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและอื่น ๆ องค์ความรู้ การพัฒนาคุณธรรม ภาควิชาเครือข่าย วิทยากร แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ (แช่หลี่) (2562) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ ตามหลักพุทธธรรมผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรม ของพระธรรมวิทยากร ผลการวิจัยพบว่าพระธรรมวิทยากรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญ 9 ประการคือ 1. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา 2. จัดสนทนาธรรมเป็นประจำ 3. มีการอบรมเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ 4. จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง 5. ร่วมกับสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 6. จัดทำทะเบียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 7. พัฒนาเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน 8. จัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม และ

9. มีการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายร่วมกับสถานศึกษา โดยบูรณาการกับหลักสูตรในทางพระพุทธศาสนา คือ หลักสูตรศึกษา หลักสูตรยัสจ 4 หลักสูตรอิทธิบาท 4 และหลักกาวนา 4 มาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ดังนั้นการประมวลองค์ความรู้ที่ใช้สำเร็จมาแล้วนั้น เป็นตัวตอบวัตถุประสงค์ความต้องการของการพัฒนาองค์กรคุณธรรมที่หลายภาคส่วนร่วมกันระดมสรรพกำลัง ความคิดริเริ่มแรง บุคคล ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่เพื่อสรุปภาพรวมทั้งหมด ไว้เป็นเอกสารหลักฐานที่ปรากฏเฉพาะความจริง เทียงตรง ข้อมูลที่แม่นยำ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่า การวางแผนโครงการต่าง ๆ เพื่อสนองนโยบายคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์กรคุณธรรมนั้นได้ผลสำคัญอยู่ในระดับใด และสิ่งที่จะนำไปพัฒนาต่อยอดต่อ ๆ ไปนั้นมีอะไรบ้าง รวมถึงบริบทสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งวัตถุ หลักฐาน พยาน กิจกรรมโครงการ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยแวดล้อม รวมให้ได้ทั้งหมด แล้วประมวลผลนำเสนอแบบครบถ้วน แบบสรุปย่อ เป็นสิ่งที่เก็บรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ผ่านกิจกรรมขององค์กรนั้นมาจริง ประสบความสำเร็จแล้ว บันทึกถ่ายทอดต่อไปสู่สังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรให้ความสำคัญเชิงจริยธรรมทั้งระบบ ทั้งในส่วนองค์กรภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนเต็มพื้นที่ มีการให้ความรู้ทุกช่องทาง ยกย่องบุคคล องค์กร เพื่อเป็นแบบอย่าง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ให้เห็นว่า บุคคลหรือองค์กร สามารถนำหลักธรรมไปใช้ได้จริง ทำให้ประสบความสำเร็จให้หลากหลายรูปแบบ ต่อเนื่องจนเป็นพลังนำพาสังคมให้ดำเนินตาม

2. มีการกำหนดนโยบายท้องถิ่นและชุมชนที่มีศักยภาพในการนำเสนอองค์ความรู้ระดับจังหวัดในแต่ละจังหวัดทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อให้รับภาครัฐ มาจัดเป็นโครงการนโยบาย วางแผนให้สอดคล้องกับพื้นที่และภูมิภาคของตน ให้ครอบคลุมทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร เต็มพื้นที่ เพื่อสร้างคนดีให้แผ่นดิน

3. คณะสงฆ์ทั่วสังฆมณฑลทุกจังหวัดได้มีโอกาสได้นำเสนอและกำหนดแผนนโยบายร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่นท้องถิ่นที่มีการปรึกษา วางแผน กำหนดนโยบาย ในสำนวนที่ว่า “โลกก็ไม่ชั่ว ธรรมก็ไม่เสีย” ปรับประยุกต์แนวทาง ให้สอดคล้องทั้งคดียุติธรรมทั้งคดียุติธรรม นำเสนอหลักธรรมให้ร่วมยุคร่วมสมัย ให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมได้ง่ายขึ้น อย่างเป็นรูปแบบเดียวกัน อย่างต่อเนื่องทุกวัด

4. รัฐควรสร้างนโยบายเชิงสัญลักษณ์เฉพาะภูมิภาค ในแต่ละจังหวัดที่ได้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการจังหวัดคุณธรรม รวมทั้งมีรางวัลแก่กลุ่มและบุคคลต้นแบบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรชุมชนอำเภอ และจังหวัดคุณธรรมภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2564 ภายใต้คณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีหน่วยงานองค์กรภาคีเครือข่าย ร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อขับเคลื่อน การทำงานจังหวัดคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. การผสมผสานความร่วมมือแบบประชารัฐในจังหวัด และการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นจากฐานรากชุมชนได้ สำหรับการส่งเสริมคุณธรรมต่อไปในอนาคตต้องอาศัยพลังทางนโยบาย การทำงาน ในรูปแบบของประชารัฐภายใต้เป้าหมายสูงสุด คือ สันติสุขของประชาชน เพื่อสร้างประเทศไทยให้เกิดความ สันติสุขจากฐานรากที่เข้มแข็งอย่างแท้จริง

3. การใช้กลไกประชารัฐเป็นรูปแบบในการขับเคลื่อน โดยภาครัฐต้องมีบทบาทของการเป็นผู้ให้ความสะดวก ไม่ใช่ผู้สั่งการ เพื่อให้เกิดการเสริมพลัง (Empowerment) ให้กับภาคประชาชน และบูรณาการภารกิจร่วมของหน่วยงานภาครัฐกับเครือข่ายคุณธรรม ซึ่งสามารถสร้างความ เข้มแข็งให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้

4. การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนส่งเสริมคุณธรรม ได้แก่ รวมกลุ่มก่อความดี คิด ทำเรื่องดีค้นหาความดี ชื่นชมคนดีการค้นหาค้นหาปัญหาคุณธรรม และดำเนินการแก้ไข การ

จัดตั้งคณะทำงาน คุณธรรม การกำหนดเป้าหมาย ดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

1. ศึกษาวิถีชีวิตผู้นำที่ใช้คุณธรรมจริยธรรมต้นแบบในระดับจังหวัดและอำเภอ ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการการทำงาน การบริหารชีวิตและอุทิศตนทำงานเพื่อสังคม
2. ศึกษาการสร้างงานระดับชุมชน ที่นำองค์ความรู้คุณธรรมต้นแบบ มาทำธุรกิจเพื่อชุมชนและเป็นศูนย์การเรียนรู้ทอดทอดความรู้ที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับระดับจังหวัด
3. ศึกษาวิธีการทำงาน แบบภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นต้นแบบของสังคมและระดับประเทศในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการร่วมสมัย
4. ศึกษาการสร้างแนวคิดร่วมสมัยของอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งเป็นความรู้ระดับชุมชนต่อการพัฒนาตนเองและสร้างการยอมรับของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). *พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการศาสนา*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- พยนต์ อัศวพิชยนต์ และคณะ. (2561). *พิจิตรจังหวัดคุณธรรม*. พิจิตร: วัลภาการพิมพ์.
- พระครูพิศิษฐ์ประทานและคณะ. (2564). ยุวชนคุณธรรม : แนวทางลดปัจจัยเสี่ยงของชุมชนกระทิ้ง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 4(1), 102-115.
- พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ (แช่หลี). (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรม ของพระธรรมวิทยาการ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 59-70.
- พระอนุวัฒน์ อภิวิทูฒโน. (2564). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชน วัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการและการจัดการ*, 4(1), 37-46.
- พระอลงกรณ์ กนต์วนโณ. (2564). ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์ อำเภอเมืองเพชรบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการและการจัดการ*, 4(1), 47-56.

สิทธิศักดิ์ แก้วทา และทีปพัฒน์ สันตะวัน. (2555). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร.
วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 7(20), 49-62.